

KARTA KURSU

Rok akademicki 2023/ 2024

Kierunek: Psychologia**Specjalność:** –**Forma prowadzenia zajęć:** studia stacjonarne**Stopień:** jednolite magisterskie**Rok:** III**Semestr:** V (zimowy)

Nazwa	Psychologia narracyjna w teorii i praktyce psychologicznej
Nazwa w j. ang.	Narrative psychology in theory and applications

Kod		Punktacja ECTS*	4

Koordinator	Urszula Tokarska	W + K – Urszula Tokarska

Opis kursu (cele kształcenia)

Zdobycie wiedzy na temat możliwości i ograniczeń w wykorzystaniu w obszarze psychologii (intensywnie obecnej w naukach społecznych i humanistycznych) tzw. perspektywy narracyjnej. Student poznaje wiodące koncepcje w zakresie psychologii narracyjnej oraz uczy się profesjonalnego stosowania metod narracyjnych w empirycznych badaniach psychologicznych. Jednocześnie poznaje on zasady konstrukcji oraz zdobywa umiejętność realizacji projektów wykorzystania narracyjnych teorii i metodologii w praktyce psychologicznej: edukacji, promocji zdrowia, egzystencjalnie zorientowanym poradnictwie oraz (wspomagająco) w psychoterapii.

Warunki wstępne

Wiedza	Wiedza na temat psychologii ogólnej (szczególnie strategii przetwarzania informacji), prawidłowości rozwoju człowieka w biegu życia oraz podstawowych nurtów psychoterapeutycznych.
Umiejętności	Rozumienie tekstów psychologicznych oraz z obszaru literatury pięknej, umiejętności komunikacyjne (empatia, słuchanie, nawiązywanie i podtrzymywanie rozmowy na tematy trudne), samoświadomość biograficzna.
Kursy	–

Efekty kształcenia

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01 Zna koncepcje z zakresu perspektywy narracyjnej w naukach społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem jej znaczenia w obszarze psychologii jako nauki empirycznej i stosowanej	K_W01 K_W02 K_W06
	W02 Posiada wiedzę o metodologii prowadzenia badań empirycznych z wykorzystaniem metod narracyjnych	K_W03 K_W05
	W03 Zna narracyjny model zdrowia psychicznego i potrafi w jego kontekście interpretować wybrane zjawiska psychologiczne.	K_W09 K_W12
	W04 Zna najnowsze koncepcje osobowości, w tym model polifonii osobowości oraz <i>Ja dialogowego</i>.	K_W04
	W05 Samodzielnie interpretuje (literackie i filmowe) teksty kultury dokonując wieloaspektowych analiz porównawczych oraz aplikacyjnych	K_W10

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U01 Potrafi opracować samodzielnie plan badawczy w nurcie narracyjnym z wykorzystaniem metod ilościowych i jakościowych	K_U01 K_U02 K_U11
	U02 Potrafi samodzielnie przeprowadzić narracyjny wywiad autobiograficzny na poziomie projektowania scenariusza pytań, utrwalania wypowiedzi oraz interpretacji pozyskanego materiału narracyjnego	K_U02 K_U07 K_U10
	U03 Wykorzystuje w sposób profesjonalny wybrane pojęcia i metafory z zakresu psychologii narracyjnej w trakcie konstruowania narzędzi oddziaływań praktycznych (edukacyjnych, profilaktycznych i terapeutycznych).	K_U07 K_U09
	U04 Zyskuje pogłębione rozumienie drugiego człowieka oraz doskonali empatię; posiada umiejętność nawiązywania kontaktu oraz inicjowania i podtrzymywania rozmowy w trudnych obszarach tematycznych	K_U02

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	K01 Dostrzega i docenia związek pomiędzy narracyjnym trybem przetwarzania informacji a sposobem funkcjonowania człowieka w warunkach współczesności	K_K02
	K02 Efektywnie wykorzystuje wiedzę na temat narracyjnego funkcjonowania człowieka w procesie pogłębiania własnej refleksji autobiograficznej wspierającej proces samodoskonalenia.	K_K05
	K03 Efektywnie pracuje w grupach zadaniowych i problemowych, wykazując się umiejętnością dojrzałej komunikacji (w zakresie budowania kontaktu, jasności celów i oczekiwań) z zachowaniem zasad etyki zawodowej.	K_K04

Organizacja										
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach								
		A		K		L		S		P
Liczba godzin	30			15						
45										

Opis metod prowadzenia zajęć

Kurs w całości odbywa się w trybie stacjonarnym.

1. Wykład multimedialny z elementami dyskusji.
2. Konwersatorium prowadzone stacjonarnie:
 - Analiza i dyskusja wskazanych tekstów artykułów oraz rozdziałów książkowych.
 - Ćwiczenia z autorskiej metody narracyjnej gry autobiograficznej *W osiemdziesiąt historii...*
 - Tworzenie i metaanaliza indywidualnych egzemplarzy *Księgi Życia*.
 - Omawianie ćwiczeń domowych z wykorzystaniem idei *creative writing & expressive writing*.
 - Analiza i interpretacja transkrypcji narracyjnych wywiadów autobiograficznych z osobami na różnych etapach drogi życia.
 - Analiza i interpretacja „Listów do Siebie w Przyszłości”, „Listów do Wnuka” i „Listów do Anoreksji” oraz wybranych fragmentów „Dzienników Czasu Pandemii”.

Formy sprawdzania efektów kształcenia

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01						X		X	X				
W02								X					
W03								X					
W04								X	X				
W05		X						X					
U01									X				
U02						X							
U03		X											
U04		X						X					
K01								X					
K02		X						X					
K03		X						X					

Kryteria oceny	• obecność na wszystkich zajęciach (zaliczanie nieobecności); • aktywny udział w zajęciach konwersatoryjnych (przygotowanie do zajęć zgodnie z bieżącymi wskazówkami prowadzącego); • umiejętność krytycznej analizy tekstów na temat perspektywy narracyjnej w naukach społecznych (w tym z zakresu konstrukcjonizmu i konstruktywizmu społecznego jako kontekstu dla zróżnicowanych wersji podejścia narracyjnego), wiodących koncepcji narracyjnych, wykorzystywanych w niej pojęć i metafor; • samodzielne zaprojektowanie scenariusza wywiadu autobiograficznego; • poprawna analiza i interpretacja transkrypcji narracyjnego wywiadu autobiograficznego przeprowadzonego z osobą w wieku średnim bądź senioralnym osobiście lub transkrypcji wywiadu dostarczonej przez prowadzącego; • forma zaliczenia kursu: stacjonarna

Uwagi	Przedmiot kierunkowy Studia jednolite magisterskie stacjonarne Kierunek Psychologia

Treści merytoryczne (wykaz tematów, po 2 godz. dydaktyczne na temat)

WYKŁAD

1. Perspektywa narracyjna w naukach społecznych: postmodernistyczne ujęcia podmiotowości, konstruktywizm i konstrukcjonizm społeczny.
2. Narracja i autonarracja jako zjawisko psychologiczne, socjologiczne i kulturowe.
3. Psychologia narracyjna: założenia teoretyczne, wiodące koncepcje i pojęcia.
4. Narracyjny tryb przetwarzania informacji przez człowieka: mechanizmy, funkcje, efekty.
5. Narracja jako wytwór i proces, *tożsamość narracyjna* oraz *motywacja narracyjna*.
6. Rozwój i wspieranie *kompetencji narracyjnej* w ontogenezie.
7. Możliwości zaspokajania *potrzeb narracyjnych* człowieka w biegu życia.
8. Ilościowe metody empiryczne w badaniach narracyjnych.
9. Jakościowe metody empiryczne w badaniach narracyjnych.
10. Metodologia pracy z wykorzystaniem *narracyjnego wywiadu autobiograficznego*.
11. Strategie incjowania, wzbogacania i podtrzymywania procesu narracji autobiograficznej.
12. Narracje w psychiatrii oraz w promocji zdrowia.
13. Terapia i poradnictwo narracyjne.
14. Profilaktyka i edukacja narracyjna.
15. Realizacja idei *storytellingu* w działaniach reklamowych i biznesowych.

KONWERSATORIUM (wykaz tematów, po 2 godz. dydaktyczne na temat)

1. Sprawozdania słowne w badaniach psychologicznych: historia, strategie, wiarygodność.
2. Pamięć i refleksja autobiograficzna. Metoda biograficzna i autobiograficzna w psychologii.
3. *Narracyjny wywiad autobiograficzny*: zasady konstrukcji, metodyka prowadzenia, transkrypcja wywiadu, strategie analizy i interpretacji pozyskane tekstu.
4. Techniki wspomagające proces narracji autobiograficznej: *konfrontacja z dialogowym Ja*, *praca z linią życia*, *metafora życia jako książki*, *archetypowe scenariusze życia*. Narracyjne gry (auto)biograficzne (3 godz.).
5. Hermeneutyczna oraz treściowa i formalna analiza (auto)narracji.
6. Egzystencjalnie zorientowane narracyjne formy wspomagania rozwoju człowieka - sensotwórczy charakter narracji autobiograficznych (odniesienia do zagadnienia *cierpienia*, *osamotnienia*, *wolności*, *podmiotowości*, *odpowiedzialności*, *bilansu życia*).
7. Specyfika pracy z wykorzystaniem narracji w odniesieniu do przedstawicieli poszczególnych grup wiekowych (dzieci, młodzież, dorośli, osoby w wieku senioralnym) oraz problemowych.

Wykaz literatury podstawowej
(w kolejności ważności)

1. Trzebiński, J. (red.) (2002). *Narracja jako sposób rozumienia świata* (rozdz. 1-3, 8). GWP.
2. Oleś, P. (2003). Psychologia narracyjna: co oznaczają historie tworzone przez ludzi? W: P. Oleś, *Wprowadzenie do psychologii osobowości* (R-12, s. 333-370). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.
3. Giza, A. (1991). *Życie jako opowieść* (R. III i IV). Wrocław, Warszawa, Kraków: Ossolineum.
4. Tokarska, U. (2014). *Status podejścia narracyjnego we współczesnej psychologii*, *Czasopismo Psychologiczne*, 20(1), 65-71.

Wykaz literatury uzupełniającej
(w kolejności ważności)

1. Runyan McKinley, W. (1992). *Historie życia a psychobiografia. Badania teorii i metody*. Warszawa: PWN.
2. Tokarska, U. (1999). W poszukiwaniu jedności i celu. Wybrane techniki narracyjne. W: A. Gałdowa (red.), *Wybrane zagadnienia z psychologii osobowości* (s. 169-204). Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
3. Tokarska, U. (2000). Terapia narracyjna. Założenia teoretyczne, metody pracy, obszary zastosowań. W: M. Straś-Romanowska (red.), *Metody jakościowe w psychologii współczesne* (s. 185-193). Wrocław: Wyd. Uniwersytetu Wrocławskiego.
4. Tokarska, U. (2007). Narracyjne formy wspomaganie rozwoju człowieka. W: B. M. Kaja, A. Molesztak (red.), *Wspomaganie rozwoju. Psychostymulacja. Psychokorekcja* (s. 114-133). Bydgoszcz: Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego,
5. Tokarska, U. (2011). Tożsamość narracyjna w dobie płynnej nowoczesności – nowe wyzwania dla psychologii narracyjnej. W: E. Litak, R. Furman, H. Brożek (red.), *Pejzaże tożsamości. Teoria i empiria w perspektywie interdyscyplinarnej* (s. 37-50). Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Wykaz literatury obcojęzycznej:

A. podstawowa

- McAdams, D. (2006). The problem of narrative coherence. *Journal of Constructivist Psychology*, 19(2), 109-125.
- Ramirez-Esparza, N., & Pennebaker, J. (2006). Do good stories produce good health? Exploring words, language and culture. *Narrative Inquiry*, 16, 211-219.
- Tokarska, U. (2014). The beneficial life stores: The mental health and resilience from the narrative perspective. In T. Ostrowski, I. Sikorska (Eds.), *Health and Resilience* (pp. 57-85). Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

B. uzupełniająca

- de Medeiros, K. (2014). *Narrative Gerontology in Research and Practice*. New York: Springer Publishing Company.
- Kenyon, G., Bohlmeijer, E., & Randall, W. L. (2011). *Storying Later Life. Issues, Investigations and Interventions in Narrative Gerontology*. Oxford University Press.
- Schiff, B., McKim, A. E., & Patron, S. (Eds.) (2017). *Life and Narrative: The Risks and Responsibilities of Storying Experience*. New York: Oxford University Press.
- Tokarska, U. (2016). Narrative foreclosure prevention. In U. Tokarska (Ed.), *Applied Psychology of Time* (pp. 147-158). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS

(Całkowity Nakład Pracy Studenta)

Ilość godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	30
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	15
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	2
Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	23
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	15
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	15
	Przygotowanie do egzaminu	–
Ogółem bilans czasu pracy		100
Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		4